

Zdražení si vykoledovali i hosté

Dokončení ze strany 3

Těsně pod 200 korunami je svičková na smetaně s přílohou (meziročně plus 37 procent). Oproti tomu takový hamburger Big Mac ve fast foodu se už tři měsíce drží pod 100 korunami a za rok podražil „jen“ o jedenáct procent. Pro srovnání – celková meziroční inflace za celý spotřebitelský koš zboží a služeb byla v prosinci 15,8 procenta.

„Vliv na výrazný nárůst v tomto odvětví měla jak strana nabídky, tak i strana poptávky. Některé gastro podniky covid nepřežily a ty, které přežily, měly ke zdražení dveře otevřenější. Lidem zbyly z doby covidu nějaké volné prostředky a měli potřebu se po té dlouhé pauze a restrikcích potkávat a bavit se. Takže akceptovali i ty zvýšené ceny,“ potvrzuje Pavel Sobišek, hlavní ekonom UniCredit Bank.

Data z prosince i z předchozích měsíců o vývoji tržeb a zdražování mají rovněž představitelé gastro oboru, respektive dodavatel pokladních systémů, společnost Dotykačka. Ta vyhodnocuje takzvaný Gastro Index, porovnávající v tisícovkách podniků 50 nejprodávanějších jídel a nápojů. Zahnuje však i polední menu a má jinak sestavený soubor porovnávaných jídel a nápojů. Ceny tedy vycházejí nižší než položky statistického úřadu.

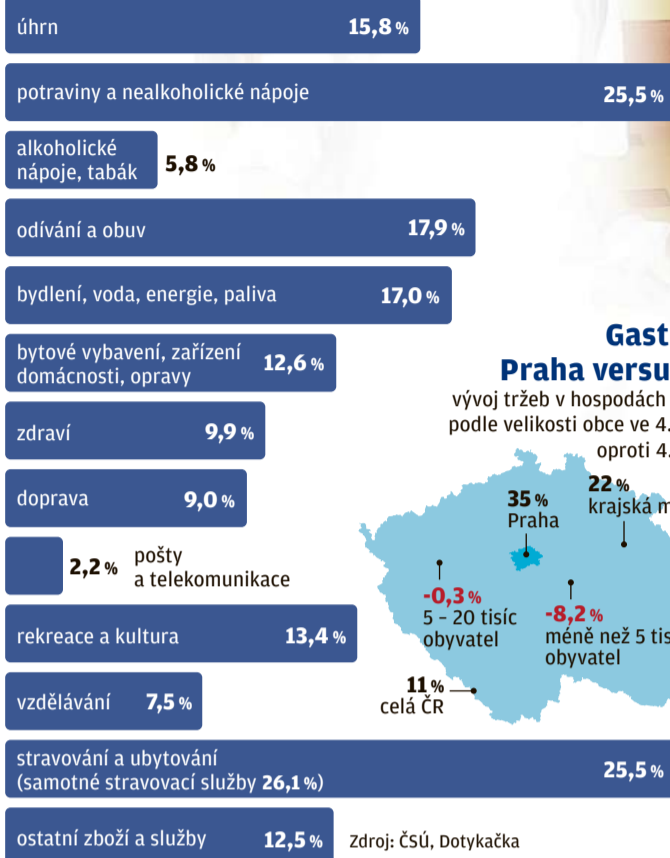
Nejdražší je Praha

Dotykačka uvádí meziroční zdražení v prosinci o 12 procent. Při porovnání tržeb za období těsně před vypuknutím pandemie (čtvrtý kvartál 2022 versus 2019) je z dat z pokladních systémů stravovacích podniků vidět dramatický nárůst tržeb v Praze – o 35 procent. V menších městech se gastronomii vedlo méně úspěšně, a vesnické hospody mají dokonce za období posledních tří let propad tržeb v průměru o osm procent.

V Praze se zkrátka enormně daří zvyšovat ceny a přitom udržovat návštěvnost. „O to drsnější je to, co se děje ve zbytku republiky,“ reaguje Luboš Kastner, spo-

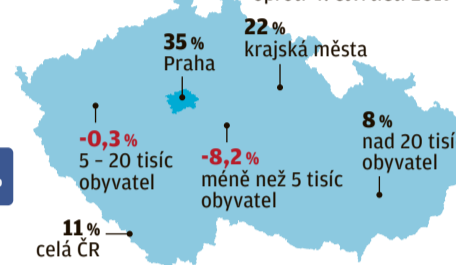
Prosincové zdražení v kategoriích zboží a služeb

meziročně 2022/2021

Gastrobyznys Praha versus vesnice

vývoj tržeb v hospodách a restauracích podle velikosti obce ve 4. čtvrtletí 2022 oproti 4. čtvrtletí 2019

Zdroj: ČSÚ, Dotykačka

lumajitel restaurační společnosti Hospodská a zástupce oboru gastronomie v Asociaci malých a středních podniků a živnostníků. Obor je závislý na vstupech těžce zasažených inflací – práce, suroviny, energie i nájmy výrazně podražily. Proto je podle Kastnera zdražování nevyhnutelné. Záleží jen, jak moc to poptávka v konkrétních obcích a městech umožní. „Návštěvnost ke konci roku klesá, ale náklady na energie podstatně rostou,“ upozorňoval už v úvodu loňského podzimu.

Regiony se liší tím, jaké ceny jsou lidé ještě ochotni akceptovat. Jídlo v ceně stovek korun jde nadále na odbyt v Praze, zvláště pokud jde o něčím zajímavý nebo výjimečný podnik. Cenu za poled-

Vliv na výrazný nárůst cen měla jak strana nabídky, tak i poptávky. Některé gastro podniky covid nepřežily a ty, jež přežily, měly ke zdražení dveře otevřenější.

”

ní menu jsou podle zkušenosti restaurací v metropoli lidé ochotni akceptovat zhruba do výše 200 korun. V menších městech, například v Plzni, je prý hranice 150 korun.

Po covidu bylo co utrácet

To, že Češi budou mít po skončení vládních proticovidových opatření co a kde utrácet, předpovídali ekonomové už během lockdownu. V dubnu 2021 z přepracovaných údajů České národní banky vyplynulo, že úspory domácností vzrostly během prvních dvanácti měsíců s pandemií v průměru téměř o 27 tisíc korun na obyvatele. Což je zhruba čtyřikrát vyšší částka, než kolik lidé dokázali ušetřit ročně ve dvaceti předchozích le-

tech. S přestávkami pak nebylo ani v dalších měsících kde utrácet za zahraniční dovolené a konzumaci v restauracích. Přitom v řadě odvětví, zejména průmyslu, rostly zaměstnancům mzdy.

Podle hlavní ekonomky Raiffeisenbank a členky Národní ekonomické rady vlády Heleny Horské je inflace, jež začala strmě růst už od konce předloňského roku, výsledkem složitějšího mixu faktorů a byla těžko zastavitelná. Mimo jiné proto, že lidé dlouho neomezili spotřebu. „Rekli si, auto si koupím, i když je dražší, do restaurace půjdu, protože přece nechci, aby zkrachovala, tak tam půjdu na oběd. Do (loňského) léta vlastně všichni ochotně akceptovali ty ceny. Ale pak když přišel

na konci srpna drakonický nárůst cen energií, tak to všechny hodně vyděsilo,“ říká Horská.

Česko má podle nejnovějšího srovnání pátou nejvyšší míru inflace v EU. A jedním z důvodů je to, že vládní regulace cen energií přišly později než ve většině zemí.

Na druhou stranu nehrozí scénář tak velkého nárůstu cen, jaký zažívá nyní Maďarsko, jež dlouho zdražování brzdilo zastropováním cen, zejména pohonných hmot a potravin. Důsledkem bylo, že stovky pump kvůli nárůstu spotřeby vyschly, nedostatkem se stala i řada potravin a Maďarsko muselo zastropování předčasně ukončit. Během krátké chvíle se stalo zemí s nejvíce rostoucí inflací v celé Evropské unii.

Proti Babišovi. V Průhonících byly přelepené cedule

PRŮHONICE V Průhonících, kde bydlí prezidentský kandidát a předseda hnutí ANO Andrej Babiš, někdo přelepil nálepkami cedule označující název obce. Nápis byl namířeny proti Babišovi. Na jedné z cedulí byl například nápis StB 25085, což je číslo karty, na které StB Babiše evidovala. Na jiné ceduli se zase skvěl nápis Pomáhal StB, proto Bureš. Policie se případem zabývat nebudou, nevznikla žádná škoda, pracovníci technických služeb už nápisy odstranili. čtk

V Lánech objeveno jedenácté ohnisko ptačí chřipky

LÁNY Veterináři odhalili v komerčním chovu kachen v Lánech na Kladensku další ohnisko ptačí chřipky, letos jedenácté. Na farmě je 10 100 kachen, veterináři musejí všechny utratit. Ko-

lem ohniska budou vymezena ochranná pásma a vydána mimořádná veterinární opatření. Chovatel nahlásil krajské veterinární správě úhyn 103 kachen. Vzorky odebrané veterinárními inspektory po vyšetření ukázaly, že se jedná o ptačí chřipku subtypu H5N1. čtk

Žalobce se odvolal, v kauze Stoka chce přísnější tresty

BRNO Státní zástupce se podle České televize odvolal proti rozsudku v korupční kauze na radnici Brno-střed, takzvané kauze Stoka. Pro některé obžalované požaduje přísnější tresty. Krajský soud v Brně loni v květnu neprovodně odsoudil bývalého místostarostu městské části Brno-střed Jiřího Švachulu (dříve ANO) a další lidi za ovlivňování městských zakázek. Odvolání podali i někteří obžalovaní. Švachulovi soud uložil 9,5 roku vězení a propadnutí části majetku. Žalobce mu navrhol čtrnáct let vězení. Švachula vinu popřel. čtk

„Zelené dotace“ táhnou. Žádala i 96letá seniorka

PRAHA Ministerstvo životního prostředí zdvojnásobí kvůli zájmu veřejnosti sumu určenou na podporu energetických úspor v nízkopříjmových domácnostech na tři miliardy korun. Přijímání žádostí otevřelo 9. ledna, do dneška jich úřad přijal 8306 za 951 milionů korun.

Největší je zájem o dotace na výměnu oken. Průměrná výše dotace je 116 000 korun a 91 procent žádostí podali senioři. Data včera shrnul vicepremiér Marian Jurečka (KDU-ČSL), který dočasně vede ministerstvo životního prostředí.

Jako ministr práce a sociálních věcí Jurečka uvedl, že je lepší poskytnout nízkopříjmovým domácnostem peníze na úspory než vyplácet podporu na bydlení. Na příspěvek na bydlení ministerstvo práce a sociálních věcí vydalo za prosinec miliardu korun, za celý rok osm miliard korun, konstatoval.

Desítky milionů na cestě

Díky elektronizaci podávání a zpracování žádostí v těchto dnech Státní fond životního prostředí rozesílá žadatelům v takzvané Nové zelené úsporám Light první desítky milionů korun, uvedl ředitel fondu Petr Valdman. Ušetřit na energiích tak podle něj budou moci lidé už v této topné sezoně. Průměrný věk žadatelů je podle

Na co je možné čerpat peníze?

Výměna oken - 12 000 Kč / okno
Zateplení fasády

- 6000 Kč / běžný metr

Zateplení střechy - 120 000 Kč

Výměna vchodových dveří

- 18 000 Kč / dveře

Zateplení stropu - 50 000 Kč

Zateplení podlah - 60 000 Kč

Možné je žádat na více položek najednou, člověk ale může maximálně získat 150 000 Kč

ministerstva 72 let, nejstarší žadatelka pochází z Královéhradeckého kraje a je jí 96 let. Nejvíce žádostí přichází ze Středočeského a Moravskoslezského kraje, v přepočtu na počet obyvatel v regionech vede Královéhradecký kraj a Vysočina.

Na rozdíl od programu Nová zelená úsporám mohou žadatelé získat plnou podporu, nemusí tedy část projektu financovat z vlastních peněz. Navíc pokud byly stavební úpravy provedeny po 12. září 2022, mohou lidé žádat o dotace i zpětně. V takovém případě musí doložit zprávu o realizovaném opatření a také jeho fotodokumentaci. O dotace se žádá elektronicky. Podle ministerstva

potřebují zájemci doklad o vlastním bankovním účtu, formulář odborného posudku, fotodokumentaci stávajícího stavu a potvrzení prokazující čerpání důchodu či příspěvku na bydlení. S podáváním žádostí pomáhá poradenská síť podporovaná státem.

Nová vlna kotlíkových dotací

Ministerstvo chystá pro letošní rok spustit také další vlnu kotlíkových dotací v krajích ČR na výměnu starších kotlů zranitelných domácností. Nyní jedná o změně podmínek standardního programu Nová zelená úsporám pro bytové domy a společenství vlastníků bytových jednotek, například o rozšíření o lehká opatření pro úspory energií. Chce otevřít možnosti energetických úspor a instalaci fotovoltaiky maximu domácností, zvažuje proto možnost kombinace dotací a nízkouročených půjček. Novinky plánuje zveřejnit v polovině roku.

I když ceny plynu v posledních týdnech klesají, enormní navýšení cen v minulém roce podle Jurečky ukázalo, že je lepší být na jejich ceně nezávislý, investovat do úspor a alternativních zdrojů.

Program Nová zelená úsporám Light je financován z evropského modernizačního fondu, který čerpá z prodeje dvou procent celkového počtu emisních povolenek obchodovaných v EU. čtk

Za čtyři. Češi známkovali Zemana

PRAHA Prezident Miloš Zeman si při hodnocení jako ve škole vysloužil od Čechů za své desetileté působení v roli hlavy státu čtyřku. Vyplývá to z průzkumu agentury NMS Market Research. Z jednotlivých oblastí získal nejlepší průměrnou známku 3,4 za podporu tuzemských podnikatelů, naopak nejhorší průměrnou známku – čtyřku – dostal za výběr svých nejbližších spolupracovníků a za roli morální autority.

Kladné body za Ukrajinu

„Nejlepší průměrné hodnocení má Zeman od občanů Ústeckého a Moravskoslezského kraje, kde by si vysloužil průměrně trojku. Nejhorší hodnocení má Zeman naopak v obyvatel Prahy a Královéhradeckého kraje,“ uvedl spoluautor průzkumu Michael Bouška.

Kromě hodnocení zajímaly autory průzkumu i kroky, které hodnotí veřejnost negativně, či naopak pozitivně. Kladné hodnoty například podporu Ukrajiny, prezidentovy rétorické schopnosti, jmenování představitelů do funkce či zahraniční politiku. Naopak negativně vnímají lidé aroganci, vulgární vyjadřování, chování, ale také podporu Ruska nebo Číny. Respondenti zmiňovali rovněž výběr spolupracovníků, udělování milostí či konzumaci alkoholu. čtk